Formulu lapa Latvijas ķīmijas olimpiādēm

Vielas daudzuma aprēķināšana

$$n = \frac{m}{M} \qquad n = \frac{N}{N_A} \qquad n = \frac{V}{V_0}$$

$$M(A_aB_b) = a \cdot A(A) + b \cdot A(B)$$

$$p \cdot V = n \cdot R \cdot T$$

$$T = 273{,}15 + t^o$$

Aprēķinu uzdevumi par šķīdumiem

$$\rho = \frac{m}{V}$$

$$w = \frac{m(komponentam)}{m(maisījumam)}$$

$$c = \frac{n}{V} \qquad \gamma = \frac{m}{V}$$

$$pH = -\lg[H^+]$$

$$[H^+] = 10^{-pH}$$

$$[H^+] = c(skābe) \cdot \alpha$$

$$K_a = \frac{\alpha^2 \cdot c}{1-\alpha}$$

$$K_w = [H^+][OH^-] = 10^{-14} M^2$$

$$\pi = i \cdot c \cdot R \cdot T$$

$$i = 1 + (x-1) \cdot \alpha$$

$$\Delta T_{\text{kušanas / viršanas}} = \frac{i \cdot n \cdot K_{\text{kr./eb.}}}{m(\text{šķīdinātājam})}$$

Aprēķini pēc ķīmisko reakciju vienādojumiem

$$a\,A + b\,B \rightarrow c\,C$$

$$n(C) = \frac{c}{a} \cdot n(A)$$

Elektrolīzē iegūtās vielas daudzuma aprēķināšana

$$n = \frac{I \cdot t}{z \cdot F}$$

Ķīmiskā termodinamika

$$\Delta H = \sum z \cdot \Delta H_f(produktiem) - \sum z \cdot \Delta H_f(izejvielām)$$

$$\Delta S = \sum z \cdot S^o(produktiem) - \sum z \cdot \Delta S^o(izejvielām)$$

$$\Delta G = \Delta H - T \cdot \Delta S$$

$$\Delta G = -RT \ln K = -z \cdot F \cdot E$$

$$E = E_{red} + E_{ox}$$

$$K = \frac{\text{produktu molāro koncentrāciju reizinājums}}{\text{izejvielu molāro koncentrāciju reizinājums}}$$

(ievērojot koeficientus)

Apzīmējumi un konstantes:

n – vielas daudzums, mol

m – vielas masa, g

M – vielas molmasa, g/mol

N – daļiņu skaits

N_A – Avogadro skaitlis, **$N_A = 6{,}02 \cdot 10^{23}$ mol^{-1}**

V – tilpums, L

V_0 – moltilpums, L/mol normālos apst. **$V_0 = 22{,}4$ L· mol^{-1}**

A – elementa atommasa

a, b, c (arī z) – indeksi un koeficienti reakcijas vienādojumos

p – spiediens, kPa

R – universālā gāzu konstante, **$R = 8{,}314$ J · mol^{-1} · K^{-1}**

T – temperatūra, K

t^o – temperatūra, ^{o}C

ρ - blīvums, g/mL

w – masas daļa

c – molārā koncentrācija, mol/L (M)

γ - masas koncentrācija, g/L

$[H^+]$ – ūdeņraža (hidroksonija) jonu koncentrācija, mol/L

α - disociācijas pakāpe

K_a – skābes konstante

$[OH^-]$ – hidroksīdjonu jonu koncentrācija, mol/L

K_w – ūdens autoprotolīzes konstante

π - osmotiskais spiediens, kPa

i – izotoniskais koeficients

x – daļiņu skaits, kas šķīdumā veidojas no vienas formulvienības

ΔT – sasalšanas/viršanas temperatūras samazinājums/palielinājums, K

$K_{kr./eb.}$ – šķīdinātāja krioskopiskā/ebulioskopiskā konstante

I – strāvas stiprums, A

t – elektrolīzes laiks, s

z – pārnesto elektronu skaits

F – Faradeja konstante, **$F = 96486$ C ·mol^{-1}**

ΔH – reakcijas entalpija, kJ

ΔH_f – vielas veidošanās entalpija, kJ/mol

ΔS – entropijas izmaiņa reakcijā, kJ/mol

S^o – vielas standartentropija, kJ/mol

ΔG – Gibsa enerģijas izmaiņa, kJ/mol

E – elektroķīmiskais potenciāls, V

K – reakcijas līdzsvara konstante